

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พหุกิจกรรมด้านอาชีวอนามัยของคนงานโรงงานอบลำไย จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน นางมยุรา วิวรรณระเดช

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. นิ่มอนงค์ งามประภาสม	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ไกรพิบูลย์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพหุกิจกรรมด้านอาชีวอนามัย ปัจจัยลักษณะประชากร ความรู้ด้านอาชีวอนามัย การรับรู้ความเสี่ยงต่อโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ทักษะคดีด้านอาชีวอนามัย การมีเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การได้รับคำแนะนำและการกระตุ้นเตือนจากบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน นายจ้าง ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านอาชีวอนามัยของคนงานโรงงานอบลำไย หมู่บ้านสันป่าเหียง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีเตาอบลำไยมากที่สุดในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 80.0 มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี ร้อยละ 18.8 อายุเฉลี่ย 39.1 ปี สถานภาพสมรสคู่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.9 ไม่มีโรคประจำตัว งานที่ทำส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็น 3 ขั้นตอนคือ แกะลำไย ล้างเนื้อลำไย และเรียงเนื้อลำไยใส่ถาด ร้อยละ 47.3 โดยระยะเวลาที่ทำงานเฉลี่ย 4.5 ปี

ความรู้ด้านอาชีวอนามัย การรับรู้ความเสี่ยงต่อโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ทักษะคดีด้านอาชีวอนามัย ทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และพหุกิจกรรมด้านอาชีวอนามัย พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านอาชีวอนามัยอยู่ในระดับขั้นปานกลาง

เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ร้อยละ 62.4 โดยส่วนใหญ่จัดหา/ซื้อจากร้านค้า ร้อยละ 38.2 อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีใช้คือ ถุงมือและผ้ากันเปื้อน แต่ยังคงอยู่ในปริมาณที่ค่อนข้างต่ำ ในด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม แหล่งที่ให้ข่าวสารมากที่สุดคือ เพื่อนคนงานและบุคคลในครอบครัว แต่ส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำกระตุ้นเตือนในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยแหล่งที่ให้คำแนะนำกระตุ้นเตือนมากที่สุดคือ บุคคลในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านอาชีวอนามัย กับปัจจัยต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านอาชีวอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ อายุ ระยะเวลาการแกะลำไย ความรู้ด้านอาชีวอนามัย ทักษะด้านอาชีวอนามัย และทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยมีค่าสหสัมพันธ์เป็น -0.175 , 0.172 , -0.183 , 0.279 , และ 0.425 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมการถดถอยพหุคูณ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -0.007 , 0.321 , -0.619 , 0.518 , และ 0.542 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มตัวอย่างยังขาดความรู้และทักษะ รวมทั้งยังมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องในหลายประเด็น ดังนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้เข้าไปให้ความรู้ อบรมและฝึกปฏิบัติ เพื่อปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

Thesis Title Occupational Health Behavior of Longan Drying Factory Workers,
Lamphun Province

Author Mrs. Mayura Wiwatanadate

Degree Master of Education (Health Promotion)

Thesis Advisory Committee

Lecturer Dr.Nimanong Ngamrapasom Chairperson

Asst.Prof. Dr.Suchada Kraiphibul Member

ABSTRACT

The study design of this research was descriptive. The purposes were to explore the occupational health behaviors and related factors in terms of population characteristics; occupational health knowledge; risk and disease severity perception; occupational health attitudes; personal protective equipment skills; advices and warning from familial members, neighbors, employers, community leaders, and health personnel; accessibility to personal protective equipment; including occupational information accessibility. The target population was the longan drying factory workers of the San Pa Heng village, Tambon Makhur Jae, Amphoe Muang, Lamphun Province, where there were the most drying factories in Lamphun Province. The sample size was 330 workers sampled by simple random sampling using lottery method. The research tool was a questionnaire. The descriptive statistics, Pearson's correlation and multiple regression were used to analyze the data.

The results showed that most of the workers were female (80.0%) with age range of 41-45 years (18.8%). The age average was 39.1 years and their marital status was married. About 67.9% of the workers had no chronic diseases. Most of their activities in the factory were a 3-step process, i.e., peeling off, rinsing, and aligning longans in the tray (47.3%) with working duration average of 4.5 years.

It was found that the levels of occupational health knowledge, disease risk and severity perception, occupational health attitudes, personal protective equipment skills, and occupational health behaviors were in the moderate levels.

In view of personal protective equipment skills, most of the workers had them (62.4%) and they could be bought from the local stores (38.2%). Most of the personal protective equipment used were gloves and aprons, but in the moderately low levels. Most of them had never gotten trained but received the occupational information from their friends and family members. However, most had been advised and warned about using personal protective equipment from their family members.

The statistical analyses showed that the factors that were statistically correlated with occupational health behaviors at 0.05 significant level were age, duration of work, occupational health knowledge, occupational health attitudes, and personal protective equipment skills with the correlational coefficients of -0.175 , 0.172 , -0.183 , 0.279 , and 0.425 , respectively. These results were in accordance with the regression analysis where the coefficients were -0.007 , 0.321 , -0.619 , 0.518 , and 0.542 , respectively.

It was suggested that since the workers lacked of knowledge and skills, including their poor attitudes and behaviors in some aspects, the concerned health personnel and other agencies should be providing them the knowledge training and practices in order to put their comprehensive knowledge and practical behaviors on the right track.